KAPITOLA 12

Účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy

Charakteristika a klasifikace zúčtovacích vztahů

Zúčtovacími vztahy rozumíme vztahy závazků a pohledávek účtované v účtové třídě 3. Můžeme je rozdělit do několika skupin:

- pohledávky a závazky z obchodního styku;
- zúčtovací vztahy k zaměstnancům;
- zúčtovací vztahy k institucím sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění;
- pohledávky a závazky z titulu daňových a k jiným orgánům státní správy;
- pohledávky a závazky vůči společníkům, členům družstev, podnikům ve skupině;
- jiné pohledávky a závazky;
- pohledávky a závazky očekávané.

Oceňování zúčtovacích vztahů

Všechny pohledávky a závazky se oceňují jmenovitou hodnotou, tj. hodnotou, kterou měly ke dni svého vzniku podle kupní síly peněžní jednotky. V případě nabytí pohledávek a závazků za úplatu (postoupení pohledávek, převzetí závazků) se oceňují pořizovací cenou.

Zúčtovací vztahy z obchodního styku

Pohledávky

Pohledávka vyjadřuje právo věřitele požadovat po druhé osobě – dlužníkovi plnění určitého závazku. Věřitel má právo toto plnění vymáhat, dlužník má povinnost pohledávku splatit. Pohledávka zaniká uspokojením věřitele, tj. vyrovnáním závazku dlužníkem.

Pohledávky v účetnictví evidujeme na účtech účtové skupiny 31. Nerozlišujeme délku pohledávky, tzn. zda je pohledávka krátkodobá nebo dlouhodobá, pouze analyticky. Výjimkou mohou být jen pohledávky vyplývající z pořízení dlouhodobého majetku a poskytnutých půjček. Na účet 050 – Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný nebo hmotný majetek účtujeme pohledávky za dodavatelem, který bude uskutečňovat dodávku investic, a účty 066 – Půjčky podnikům ve skupině a 067 – Ostatní půjčky představují dlouhodobé pohledávky za osobou, které byla dlouhodobá půjčka poskytnuta.

Účet 311 – Odběratelé

Pohledávky za odběrateli účtujeme na účet 311 – Odběratelé a ve prospěch účtů 60 – Tržby.

Pohledávka 311/601, 602, 604

DPH 311/343

Úhrada pohledávky 221, 211/311

Pohledávky spojené s používáním směnek

V účtové třídě 2 jsme se seznámili s používáním směnek jako platebního prostředku. Směnku účtovanou na účtě 258 – Směnky k inkasu můžeme nabídnout k odkoupení bance, pokud účetní jednotka potřebuje peněžní prostředky dříve, než nastane splatnost směnky.

Účet 313 – Pohledávky za eskontované cenné papíry

Odkoupení směnky bankou přede dnem její splatnosti označujeme jako **eskont směnky.** Směnečná pohledávka se přemění na pohledávku za eskontovanou směnkou zaúčtovanou na účtě **313 – Pohledávky za eskontované cenné papíry**. Banka poskytne eskontní úvěr, který zaznamenáme na účet **232 – Eskontní úvěry**. Peněžní prostředky snížené o úrok – **diskont,** popř. bankovní poplatky, banka poukáže na bankovní účet. Úroky a bankovní poplatky zaúčtujeme do nákladů na účty **562 – Úroky a 568 – Ostatní finanční náklady**.

Po obdržení **avíza od banky** (zprávy), že odběratel směnku splatil, zaúčtujeme ve prospěch účtu 313 – Pohledávky za eskontované cenné papíry zrušení pohledávky a souvztažně na účtu 232 – Eskontní úvěr splacení úvěru.

Příklad 1

Řešení

1.	Faktura vydaná za naše zboží DPH 21 %	10 000,- 2 100,-
2.	Akceptujeme směnku odběratele na krytí pohledávky úhrada pohledávky směnkou – jmenovitá hodnota směnky, splatnost 4 měsíce 1/4 úroku (úrok za 4 měsíce Kč 700,-)	12 100,- 12 800,- 175,-
3.	Banka akceptuje naši nabídku na odkoupení směnky – jmenovitá hodnota	12 800,-
4.	Banka poskytla eskontní úvěr – výpisy z BÚ a eskontního úvěru a na běžný účet připsala diskont bankovní poplatky	12 800,- 12 250,- 500,- 50,-
5.	Avízo od banky o úhradě směnky směnečným dlužníkem	12 800,-
6.	Doúčtování výnosových úroků ze směnky	525,-

604 – Tržby za zboží	
	1. 10 000,-

311 – Odběratelé	
1. 12 100,-	2. 12 100,-

258 – Směnky k inkasu	
2. 2 100,- 2. 175,-	3. 12 275,-

666 – Výnosy z finančního majetku	
	2. 175,- 6. 525,-

343 – DPH	
	1. 2 100,-

313 – Pohledávky za ECP	
3. 12 800,-	5. 12 800,-

221 – Běžný účet	
4. 12 250,-	

562 – Úroky	
4. 500,-	

232 – Eskontní úvěr	
3. 12 800,-	5. 12 800,-

384 – Výnosy příštích období		568 – Ostatní finanční náklady	
	3. 525,-	4. 50,-	
6. 525,-			

Na účet **384 – Výnosy příštích období** si „odkládáme“ očekávané výnosové úroky, které zaúčtujeme na účet 666 – Výnosy z finančního majetku ve zbývající částce až po obdržení zprávy od banky, že směnečný dlužník směnku skutečně uhradil.

Příklad 2

Firma AXT, a. s., zabývající se výrobou elektronických součástek, uskutečnila zakázku za Kč 120 000,- + DPH 21 % pro firmu Elkon, s. r. o. Po vzájemné dohodě bude firma Elkon krýt pohledávku akciové společnosti směnkou, dohodnutá úroková sazba je 12 % p. a., splatnost směnky 6 měsíců. Po 3 měsících se společnost AXT rozhodla směnku eskontovat. Banka směnku akceptovala ve jmenovité hodnotě a stanovila diskont ve výši 11 % p. a. a bankovní poplatky za uskutečněnou transakci Kč 500,-. Firmě AXT, a. s., poskytla eskontní úvěr. O úhradě směnky firmou Elkon, s. r. o., informuje akciovou společnost avízem.

Řešení

Výpočty	Kč
Pohledávka DPH 21 % Celkem	120 000,- 25 200,- 145 200,-
Úrok – 12 % p. a. (roční sazba), tj. za 6 měsíců = 145 200 x 0,12/12 x 6 alikvotní část úroku (1/6)	 8 712,- 1 452,-
Jmenovitá hodnota směnky (pohledávka + úrok)	153 912,-
Eskont bankou	153 912,-
Diskont = 153 912 x 0,11/12 x 3	4 233,-
Eskontní úvěr	153 912,-
Bankovní poplatky	500,-
Na běžný účet poukázáno (po odečtu diskontu a bankovních poplatků)	149 179,-

Č.	**Účetní případ**	**Kč**	**MD**	**D**
1.	Faktura vydaná za el. součástky DPH 21%	120 000,- 25 200,-	311 311	601 343
2.	Úhrada pohledávky směnkou úrok	145 200,- 1 452,-	258 258	311 666
3.	Eskont směnky	153 912,- 146 652,- 7 260,-	313	 258 384

4.	Poskytnutí eskontního úvěru diskont bankovní poplatky připsání na běžný účet – výpis z BÚ	153 912,- 4 233,- 500,- 149 179,-	- 562 568 221	232 - - -
5.	Avízo od banky o úhradě směnečným dlužníkem	153 912,-	232	313
6.	Doúčtování výnosových úroků	7 260,-	384	666

Úlohy:

1. Akciová společnost měla k 1. 6. počáteční stav na účtě 258 – Směnky k inkasu Kč 120 000,-.

1.	Směnky postoupila bance k eskontu	120 000,-
2.	Banka směnky eskontovala a) poskytnutí eskontního úvěru b) diskont	 120 000,- 7 200,-
3.	Banka zaslala avízo, že odběratelé směnky uhradili, a výpis z úvěrového účtu	120 000,-

2. Delta, s. r. o. vydala fakturu za zboží v hodnotě 95 000 Kč + 21 % DPH. Odběratel akceptoval směnku, úrok byl stanoven na Kč 16 000,-. Směnku jsme po 3 měsících nabídli bance k eskontu, diskont byl stanoven na Kč 12 000,-. Banka poskytla eskontní úvěr a po splatnosti směnky zaslala avízo o splacení směnky odběratelem. Zároveň zaslala výpis z úvěrového účtu. Stanovte účetní případy a zaúčtujte je. Zjistěte výsledek hospodaření ze směnečných operací.
3. A. s. Mont měla následující účetní případy:

   Vypočtěte chybějící částky a úlohu zaúčtujte.

1.	Faktura vydaná za stavební práce DPH 21 %	330 000,- ……
2.	Odběratel zaslal akceptovanou směnku se splatností 4 měsíce a) úrok 12 % p. a. b) jmenovitá hodnota směnky c) alikvotní část úroku	 …… …… ……
3.	Po 2 měsících směnku eskontujeme	……
4.	Banka poskytuje eskontní úvěr: a) výpis z eskontního úvěru b) diskont c) bankovní poplatky d) výpis z bankovního účtu	 …….. 1 000,- 300,-
5.	Návěští banky o zaplacení směnky odběratelem a výpis z úvěrového účtu	……..
6.	Doúčtování výnosových úroků směnky	……

Poskytnuté provozní zálohy

Jako pohledávky sledujeme poskytnuté zálohy dodavatelům před uskutečněním **dodávky provozního** charakteru, tj. zálohy na dodávku materiálu, zboží, služeb. Pro sledování poskytnutých záloh na zásoby máme samostatné účty v účtové skupině 15. V účtové třídě 3 sledujeme ostatní krátkodobé zálohy. Na účet **314 – Poskytnuté provozní zálohy** zúčtováváme částky zaplacené dodavateli (pohledávka vůči dodavateli) před splněním smluv z jeho strany, se souvztažným zápisem na straně Dal účtu 221 – Bankovní účty. Po uskutečnění dodávky zálohu přeúčtujeme na závazkový účet (321), kde také celý závazek vyrovnáme. Poskytnutá provozní záloha obsahuje daň z přidané

hodnoty, kterou můžeme zaúčtovat až po obdržení daňového dokladu od dodavatele. Ten dodavatel vystavuje v momentě přijetí platby. Pro zúčtování zálohy použijeme opět analytické účty 379.1 a 379.2 – Jiné závazky.

Příklad

1.	Zaplatili jsme zálohu na nákup energie – výpis z BÚ	12 100,-
2.	Zálohová faktura od dodavatele na poskytnutou zálohu a) základ daně b) DPH 21 %	 10 000,- 2 100,-
3.	Faktura přijatá za energii DPH 21 % - odečtena zaplacená záloha: základ daně Kč 10 000,-; DPH Kč 2 000,- Celkem k úhradě	20 000,- 4 200,- 12 100,-
4.	Zúčtování zaplacené zálohy: a) základ daně b) DPH ze zálohy c) celkem	 10 000,- 2 100,- 12 100,-
5.	Úhrada zbytku faktury – výpis z BÚ	12 100,-

Řešení

221 – Bankovní účty

	1. 12 100,-
	5. 12 100,-

314 – Poskytnuté provozní zálohy

1. 12 100,-	
	4c. 12 100,-

321 – Dodavatelé

4c. 12 100,-	3. 24 200,-
5. 12 100,-	

502 – Spotřeba energie

3. 20 000,-	

343 – DPH

2b. 2 100,-	4b. 2 100,-
3. 4 200,-	

379.1 – Jiné závazky

2a. 10 000,-	4a. 10 000,-

379.2 – Jiné závazky

4a. 10 000,-	2a. 10 000,-
4b. 2 100,-	2b. 2 100,-

Ostatní pohledávky

Ostatní pohledávky z obchodního styku zúčtujeme na účet **315 – Ostatní pohledávky**. Tento účet používáme hlavně v souvislosti s účtováním reklamačních nároků vůči dodavateli popř. vyjádření pohledávky u leasingu.

Příklad

1.	Faktura přijatá za materiál DPH 15 %	6 000,- 900,-
2.	Reklamace po zjištění závad	6 000,-
3.	Reklamace uznána v plné výši	6 900,-

Řešení

111 – Pořízení materiálu	
1. 6 000,-	
	2. 6 000,-

321 – Dodavatelé	
	1. 6 900,-
3. 6 900,-	

343 – DPH	
1. 900,-	
	3. 900,-

315 – Ostatní pohledávky	
2. 6 000,-	
	3. 6 000,-

Úlohy:

1. Účetní jednotka zaúčtovala v oblasti zúčtovacích vztahů následující účetní případy:

1.	Výpis z kontokorentního účtu – poskytnutá záloha na dodávku služeb	242 000,-
2.	Zálohová faktura od dodavatele na přijatou zálohu a) základ daně b) DPH 21 %	 200 000,- 42 000,-
3.	Faktura přijatá za služby – daňový doklad DPH 21 % Zaplacená záloha odečtena Celkem k úhradě	350 000,- 73 500,- 181 500,-
4.	Zúčtování zálohy za služby a) základ daně b) DPH ze zálohy c) celkem	 200 000,- 42 000,- 242 000,-
5.	Výpis z kontokorentního účtu – doplatek zbytku faktury	181 500,-

2. Zaúčtujte následující účetní případy:

1.	Faktura přijatá za dodávku barviv DPH 21 %	130 000,- ……..
2.	Vlastní doprava barviv	12 000,-
3.	VÚD – 1/2 dodávky barviv je vadná – uplatněna reklamace	65 000,-
4.	Příjemka bezvadné části dodávky na sklad	……..
5.	Dodavatel uznává reklamaci – dobropis DPH 21 %	…….. ……..
6.	Výpis z krátkodobého úvěrového účtu – úhrada za bezvadnou část dodávky barviv	……..

3. Firma Alfa měla tyto účetní případy ve styku s odběrateli a dodavateli:

1.	Faktura vydaná za zboží A DPH 21 %	65 000,- ……..
2.	Výpis z BÚ – úhrada zboží A odběratelem	……..
3.	Výpis z BÚ – poskytnutá záloha na provedení oprav	
4.	Zálohová faktura od dodavatele na poskytnutou zálohu a) základ daně b) DPH 21 %	22 385,- 18 500,- 3 885,-
5.	Faktura přijatá za opravy DPH 21 % Záloha odečtena Celkem k úhradě	37 000,- 7 770,- 22 385,-
6.	Zúčtování zaplacené zálohy a) základ daně b) DPH ze zálohy c) celkem	 18 500,- 3 885,- 22 385,-
8.	Výpis z BÚ – úhrada faktury za opravu	……
9.	PPD – prodej zboží v hotovosti DPH 21 %	6 300,- ……

Závazky

Závazky z obchodního styku účtujeme v účtové skupině 32. Jde o závazky krátkodobé, tj. se splatností do 1 roku. Dlouhodobé závazky účtujeme v účtové třídě 4.

Účet 321 – Dodavatelé

Závazky účtujeme ve prospěch účtu 321 – Dodavatelé a na vrub různým účtům v závislosti na tom, co je předmětem dodavatelské faktury:

111 – Pořízení materiálu

131 – Pořízení zboží

041 – Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku

042 – Pořízení dlouhodobého hmotného majetku

5xx – Různé náklady

343 – DPH – nárok na odpočet DPH

úhrada závazku 321/221, 211

Závazky spojené s používáním směnek

Účet 322 – Směnky k úhradě

Na účtě evidujeme naše dosud neuhrazené závazky z obchodního styku, které byly převedeny na závazky směnečné. Ve prospěch účtu **322 – Směnky k úhradě** zaúčtujeme závazek převedený z účtu 321 – Dodavatelé zvýšený o úrok, který představuje náš náklad zúčtovaný na účtu **562 – Úroky**.

Příklad

1.	Faktura přijatá za materiál DPH 21 %	10 000,- 2 100,-
2.	Dodavatel akceptuje úhradu směnkou – jmenovitá hodnota směnky z toho úrok přeměna závazku na směnečný	12 700,- 600,- 12 100,-
3.	Úhrada směnky – výpis z BÚ	12 700,-

111 – Pořízení materiálu	
1. 10 000,-	

321 – Dodavatelé	
2. 12 100,-	1. 12 100,-

343 – DPH	
1. 2 100,-	

322 – Směnky k úhradě	
3. 12 700,-	2. 12 700,-

562 – Úroky	
2. 600,-	

221 – Bankovní účty	
	3. 12 700,-

Přijaté zálohy

Na účtě **324 – Přijaté zálohy** evidujeme naše **závazky vůči odběratelům** z přijatých záloh na budoucí dodávku. Jakmile je záloha přijata na náš účet, jsme povinni odběrateli vystavit daňový doklad. Na jeho základě účtujeme daňovou povinnost na účtu 343 – DPH. Souvztažný zápis provedeme na analytický účet k účtu 324 – Přijaté zálohy, nebo si zvolíme např. účet 378.1, 378.2 – Jiné pohledávky.

Příklad

1.	Výpis z BÚ – přijali jsme zálohu od odběratele	12 100,-
2.	Vystavujeme zálohovou fakturu odběrateli na přijatou zálohu a) základ daně b) DPH 21 %	 10 000,- 2 100,-
3.	Faktura vydaná za naše výrobky – daňový doklad DPH 21 % – odečtena přijatá záloha: základ daně Kč 10 000,- ; DPH Kč 2 100,- Celkem k úhradě	20 000,- 4 200,- 12 100,-
4.	Zúčtování zaplacené zálohy: a) základ daně b) DPH ze zálohy c) celkem	 10 000,- 2 100,- 12 100,-
5.	Odběratel uhradil zbytek faktury – výpis z BÚ	12 100,-

Řešení

221 – Bankovní účty	
1. 12 100,-	
5. 12 100,-	

324 – Přijaté provozní zálohy	
4c. 12 100,-	1. 12 100,-

311 – Odběratelé	
3. 24 200,-	4c. 12 100,-
	5. 12 100,-

601 – Tržby za výrobky	
	3. 20 000,-

343 – DPH	
4b. 2 100,-	2b. 2 100,-
	4. 4 200,-

378.1 – Jiné pohledávky	
4a. 10 000,-	2a. 10 000,-

378.2 – Jiné pohledávky	
2a 10 000,-	4a. 10 000,-
2b. 2 100,-	4b. 2 100,-

Účet 325 – Ostatní závazky

Na tento účet účtujeme např. závazky vůči leasingovým společnostem, advokátním kancelářím nebo reklamace, které odběratel uplatnil vůči nám: 601/325, 343/325.

Úlohy:

1. Účetní jednotka měla následující účetní případy:

1.	Faktura přijatá za nákup stroje	120 000,-
	DPH 21 %	…….
2.	Faktura přijatá za dopravu stroje	3 000,-
	DPH 21 %	……
3.	Stroj převzat do používání	…….
4.	Na úhradu stroje předána dodavateli směnka na směnečnou sumu	150 000,-
5.	Výpis z kontokorentního účtu – úhrada faktury za dopravu	……..
6.	Výpis z kontokorentního účtu – směnka byla splacena	150 000,-

2. Zaúčtujte následující účetní případy:

1.	Výpis z BÚ – přijatá záloha na dodávku zboží	30 250,-
2.	Vystavena zálohová faktura odběrateli na přijatou zálohu a) základ daně b) DPH 21 %	 25 000,- 5 250,-
3.	Faktura vydaná za zboží DPH 21 % Zaplacená záloha odečtena	60 000,- 12 600,-
4.	Zúčtování přijaté zálohy za zboží a) základ daně b) DPH ze zálohy c) celkem	 25 000,- 5 250,- 30 250,-
5.	Výpis z BÚ – úhrada od odběratele za zboží po odečtení zálohy	42 350,-

3. Podnik Tokon měl tyto účetní případy k zaúčtování:

1.	Platba v hotovosti za notářské poplatky	1 500,-
2.	Faktura přijatá za opravy strojů DPH 21 %	30 000,- …….
3.	Úhrada faktury za opravy směnkou – splatnost 3 měsíce úrok 12 % p. a.	…….. …….
4.	Poskytnutá záloha na nákup stroje – výpis z dlouhodobého bankovního úvěru	266 200,-
5.	Zálohová faktura od dodavatele na přijatou zálohu a) základ daně b) DPH 21 %	 220 000,- 46 200,-
6.	Faktura přijatá za stroj DPH 21 % Odečtena zaplacená záloha Celkem k úhradě	440 000,- 92 400,- 266 200,-
7.	Vlastní doprava stroje	11 000,-
8.	Montáž stroje ve vlastní režii	20 000,-
9.	Zápis o převzetí stroje do používání	…….
10.	Zúčtování poskytnuté zálohy na nákup stroje a) základ daně b) DPH ze zálohy c) celkem	 220 000,- 46 200,- 266 200,-
11.	Výpis z dlouhodobého úvěrového účtu – úhrada faktury za stroj po odečtení zálohy	……..
12.	Výpis z kontokorentního účtu – úhrada směnky za opravy	……..

Zúčtovací vztahy v cizí měně

Pohledávky nebo závazky vyplývající z obchodního styku se zahraničními partnery nebo s dodavateli a odběrateli z EU jsou ve fakturách vyjádřeny v cizí měně. Ke dni vystavení nebo příchodu faktury přepočítáváme částky faktur na koruny platným kurzem k tomuto dni (kurz ČNB).

Ke dni inkasa nebo úhrady bude použit opět aktuální kurz, který se pravděpodobně bude lišit od kurzu použitého pro přepočet fakturovaných částek. Z těchto změn kurzů vznikají běžné **kurzové rozdíly**, které zúčtujeme do nákladů na účet **563 – Kurzové ztráty** nebo do výnosů na účet **663 – Kurzové zisky.**

Je-li ke dni inkasa pohledávky kurz vyšší než v den vystavení faktury, zaúčtujeme kurzový zisk – banka nám připíše na bankovní účet částku vyšší. U závazků představuje vyšší kurz ke dni úhrady kurzovou ztrátu – z bankovního účtu je odepsána vyšší částka.

Pokud nebyly závazky nebo pohledávky se zahraničím uhrazeny do konce účetního období, musíme je přepočítat směnným kurzem devizového trhu ČNB platným k okamžiku sestavení účetní závěrky a opět je zaúčtovat výsledkově (563, 663).

Příklad

1.	Faktura vydaná za naše výrobky zahraničnímu odběrateli ze SRN 1 000 EUR, kurz Kč 26,50/ EUR	26 500,-
2.	Výpis z BÚ – úhrada zahraničního odběratele 1 000 EUR, kurz Kč 26,60/ EUR	26 600,-
3.	Kurzový rozdíl ziskový v Kč	100,-

Řešení

Syntetická evidence

601 – Tržby za výrobky	
	1. 26 500,-

311 – Odběratelé	
1. 26 500,-	2. 26 600,-
3. 100,-	

221 – Bankovní účty	
2. 26 600,-	

663 – Kurzové zisky	
	3. 100,-

Analytická evidence

311/1 – Odběratelé EUR	
1. 1 000,-	2. 1 000,-

221/1 – Bankovní účty EUR	
2. 1 000,-	

Příklad lze řešit také složeným účetním zápisem:

Syntetická evidence

601 – Tržby za výrobky	
	1. 26 500,-

311 – Odběratelé	
1. 26 500,-	2. 26 500,-

221 – Bankovní účty	
2. 26 600,-	

663 – Kurzové zisky	
	2. 100,-

Analytická evidence

311/1 – Odběratelé EUR	
1. 1 000,-	2. 1 000,-

221/1 – Bankovní účty EUR	
2. 1 000,-	

Úlohy:

1. Zaúčtujte následující účetní případy:

1.	Faktura přijatá za materiál z EU – 3 000 EUR, směnný kurz ČNB 27,10 Kč/ EUR	…….
2.	Vlastní doprava materiálu	8 000,-
3.	Samovyměření DPH 21 %	…….
4	Příjemka materiálu na sklad	……
5.	Výpis z BÚ – úhrada faktury za materiál 3 000 EUR, kurz 27,15 Kč/ EUR	…….
6.	Kurzový rozdíl	……

2. Podnik měl v oblasti zúčtovacích vztahů tyto účetní případy:

1.	Faktura vydaná – prodej výrobků zahraničnímu odběrateli – 10 000 EUR, kurz ČNB 26,05 Kč/ EUR	……..
2.	Výpis z BÚ – platba úroků z úvěrů	15 000,-
3.	VÚD na reklamaci zboží	15 000,-
4.	Dobropis dodavatele – uznání poloviny reklamačního nároku DPH 21 %	7 000,- ……..
5.	Výpis z BÚ – úhrada od zahraničního odběratele 10 000 EUR, kurz 26,15 Kč/ EUR	……
6.	VÚD – odpis pohledávky neuznané reklamace	…….
7.	Výpis z BÚ – poskytnutá záloha na nákup energie	95 200,-
8.	Postoupení směnky bance k eskontu	120 000,-

3. Zaúčtujte tyto účetní případy:

1.	Zúčtování odpisů DHM a DNM	25 000,-
2.	Nákup krátkodobých dluhopisů	15 000,-
3.	Faktura přijatá za nákup stroje ze zahraničí za 15 000 USD, kurz ČNB 17,10 Kč/USD	……
4.	Vlastní doprava stroje	23 000,-
5.	Faktura za montáž DPH 21 %	15 000,- ……
6.	Výměr celnice – clo Samovyměření DPH 21 %	50 000,- ……..
7.	Zápis o převzetí stroje do používání	……..
8.	Výpis z kontokorentního účtu – úhrada za stroj – kurz 17,15 Kč/USD	……
9.	Kurzový rozdíl	…….
10.	Výpis z kontokorentního účtu – úhrada za nákup dluhopisů	15 000,-

Zúčtování se zaměstnanci

- **účtová skupina 33**

V první části učebnice jsme si vysvětlili účtování mezd jako závazku vůči zaměstnancům na účtě 331 – Zaměstnanci a vyjádření nákladu na účtě 521 – Mzdové náklady. Na stranu MD účtu 331 – Zaměstnanci účtujeme všechny položky, které snižují závazek vůči zaměstnancům:

- srážka zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti – zaměstnanec je poplatníkem této daně, zaměstnavatel po dohodě za něho daň odvádí finančnímu úřadu;
- srážka na sociální pojištění (důchodové, nemocenské a státní příspěvek zaměstnanosti) odváděná České správě sociálního pojištění;
- srážka na zdravotní pojištění – odvádí se některé ze zdravotních pojišťoven, u které je zaměstnanec přihlášen;
- ostatní srážky ve prospěch právnických a fyzických osob, např. výživné, spoření, pojištění, splátky půjček;
- srážky ve prospěch zaměstnavatele, např. úhrady škod.

Na příkladu si zopakujeme účtování účetních případů souvisejících se zúčtováním mezd.

Příklad

Ve mzdovém období leden zúčtovala účetní jednotka hrubé mzdy za Kč 400 000,-. Záloha na daň z příjmů ze závislé činnosti činila Kč 62 400,-. Náhrada mzdy za nemoc zaměstnanců 3 200 Kč; srážky z mezd v podobě spoření, splátek půjček nebo pojištění Kč 120 000,-. Stanovte všechny účetní případy související s účtováním mezd a zaúčtujte je.

Řešení

	Účetní případ	Kč	MD	D
1.	Zúčtování hrubých mezd	400 000,-	521	331
2.	Zákonné sociální a zdravotní pojištění (11 %)	44 000,-	331	336
3.	Zúčtování zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti	42 400,-	331	342
4.	Náhrada mzdy za nemoc	3 200,-	527 (521)	331
5.	Ostatní srážky – spoření, splátky, pojištění	120 000,-	331	379
6.	Zúčtování zákonného sociálního a zdravotního pojištění placeného zaměstnavatelem (34 %)	136 000,-	524	336
7.	Výpis z BÚ – odvod sociálního a zdravotního pojištění	180 000,-	336	221
8.	Výpis z BÚ – odvod zálohy daně z příjmů	42 400,-	342	221
9.	Výpis z BÚ – odvod ostatních srážek	120 000,-	379	221

V praxi je třeba vést analytickou evidenci k účtu 336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění, protože částka pojištění je placena dvěma institucím, zdravotním pojišťovnám a správě sociálního pojištění.

Kromě sociálního pojištění, placeného zaměstnavatelem za zaměstnance v zákonné výši zúčtovaného na účet 524 – Zákonné sociální pojištění, může účetní jednotka platit pojištění ještě nad rámec zákona, tzv. připojištění. Tento náklad zúčtovaný na účet **525 – Ostatní sociální pojištění (penzijní a životní pojištění)** je daňově uznatelným nákladem za určitých podmínek stanovených zákonem o dani z příjmů a ve firmách působí jako významný stabilizační prvek. Zákonné pojištění i připojištění účtujeme ve prospěch účtu 336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění.

Zúčtování mezd členů družstev nebo společníků obchodních společností ze závislé činnosti probíhá stejně, pouze účet Zaměstnanci je nahrazen účtem **366 – Závazky ke společníkům a členům družstva ze závislé činnosti.**

Ostatní pohledávky a závazky při zúčtování se zaměstnanci

Účet **335 – Pohledávky za zaměstnanci** používáme k vyúčtování různých záloh vyplacených zaměstnancům, např. na pracovní cestu nebo nákup za hotové.

Příklad 1

1.	Zaměstnanci vyplacena záloha na nákup kancelářských potřeb	500,-
2.	Předložen paragon o zaplacení	470,-
3.	Vrácení zbytku zálohy do pokladny	30,-

Řešení

211 – Pokladna

	1. 500,-
3. 30,-	

335 – Pohledávky za zaměstnanci

1. 500,-	2. 470,-
	3. 30,-

501 – Spotřeba materiálu

2. 470,-	

Účet **333 – Ostatní závazky vůči zaměstnancům** slouží k zaúčtování nároků zaměstnance kromě mzdových nároků. Jde např. o náhrady škod, které zaměstnavatel způsobil zaměstnanci. Tento účet lze použít i pro zúčtování záloh na pracovní cestu.

Příklad 2

1.	VPD – vyplacena záloha zaměstnanci na pracovní cestu	1 200,-
2.	Cestovní příkaz	1 000,-
3.	Zúčtování zálohy	1 200,-
4.	PPD – zaměstnanec vrátil zbytek zálohy	200,-

211 – Pokladna

4. 200,-	1. 1 200,-

335 – Pohledávky za zaměstnanci

1. 1 200,-	3. 1 200,-

512 – Cestovné

2. 1 000,-	

333 – Ostatní závazky vůči zaměstnancům

3. 1 200,-	2. 1 000,-
	4. 200,-

Úlohy:

1. Účetní jednotka měla v měsíci lednu následující účetní případy v oblasti mzdové agendy:

	Počáteční stavy: 331 – Zaměstnanci 335 – Pohledávky za zaměstnanci 336 – Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění 342 – Ostatní přímé daně	 351 427,- 5 000,- 170 000,- 100 000,-
1.	PPD – výběr hotovosti z BÚ na výplatu mezd	351 427,-
2.	VPD – výplata mezd	351 427,-
3.	Výpis z BÚ: - výběr hotovosti - odvod pojistného - odvod zálohy na daň	 351 427,- 170 000,- 100 000,-
4.	VÚD – zúčtování hrubých mezd: - náhrada mezd za nemoc - záloha na daň z příjmů ze závislé činnosti - pojistné na zdravotní pojištění a sociální zabezpečení - splátka půjček - spoření - náhrada manka	382 427,- 10 100,- 52 868,- 42 067,- 52 200,- 101 200,- 5 000,-
5.	VÚD – předpis zdravotního a sociálního pojištění placeného zaměstnavatelem	130 026,-

2. Zaúčtujte následující účetní případy:

1.	VPD – výplata zálohy zaměstnanci na služební cestu	1 500,-
2.	VPD – výplata zálohy zaměstnanci na nákup kancelářských potřeb	500,-
3.	PPD – prodej stravenek zaměstnancům: placeno v hotovosti zaměstnanci hrazeno účetní jednotkou hrazeno účetní jednotkou nad rámec daňových předpisů	 1 750,- 2 750,- 500,-
4.	Zúčtování pracovní cesty: předložen cestovní příkaz zúčtování zálohy – VÚD vrácení zbytku zálohy – PPD	 1 370,- 1 500,- 130,-
5.	Paragon a VPD na nákup kancelářských potřeb z vyplacené zálohy: cena včetně DPH z toho DPH 21 % doplatek zaměstnanci	 638,50 ….. …..